

ADATVÉDELMI BIZTOS

Ügyiratszám: ABI-4325-2/2011/J

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGA	
Ügyszám:	11/1473-0/2012 1771/15/2011
Érkezett:	2011 DEC 2 1.
Példány:	1 Kezelőiroda:
Melléklet:	- db du er

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 22. § a) pontja alapján indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (Abtv.) 1. § b) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva állapítsa meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 119. § (9) bekezdésének alkotmányellenességét, kérem továbbá, hogy az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe, 57. § (1) bekezdésébe, valamint 61. § (1) bekezdésébe ütközése miatt semmisítse meg az alkotmányértő szabályt.

Indokolás

A Pp. 119. § (9) bekezdése az ítéletekről és az ítélettel szembeni perorvoslat során hozott, az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító végzésekről készített anonimizált másolatok kiadásáról kimondja: „Nem adható másolat a (7) bekezdés alapján az olyan határozatról, mely az (1) és (2) bekezdésben meghatározott titkot tartalmaz, továbbá azon határozatról, melyet a XV-XVIII. Fejezetben meghatározott vagy olyan perben hoztak, amelyben a bíróság a nyilvánosságot a tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárta.” (A hivatkozott § (1) és (2) bekezdése a minősített adatot, az üzleti és a hivatásbeli titkot, valamint a külön törvényben meghatározott más titkot nevesíti.) A nyilvánosság kizárása az alábbi esetekben lehetséges:

- Ha minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges [Pp. 5. § (2)];
- a közérkölc s védelmében, valamint az ügyfél kérelmére, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt [Pp. 5. § (2)];
- különösen indokolt esetben a tárgyalás tanúkihallgatással érintett részéről, ha a bíróság a tanú adatainak zárt kezeiését rendelte el, és a zárt tárgyaláson való meghallgatás a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi épségének a megóvása érdekében feltétlenül szükséges [Pp. 5. § (2)];
- hallgatók kiutasítása vagy kivezettetése ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetében [Pp. 134. § (6)];
- a Pp. XV-XVIII. Fejezetében szabályozott eljárások (házassági perek, apasági és származás megállapítása iránti egyéb perek, szülői felügyelet megszüntetése, gondnokság alá helyezés).

Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben a jogait és kötelességeit a bíróság nyilvános tárgyaláson bírálja el. Amint arra az Alkotmánybíróság a 873/B/2008. (2011. X. 28.) AB határozatban rámutatott, „a tárgyalás nyilvánossága elsődlegesen a bíróságban résztvevő személyek [...] joga, amely garanciát jelent számukra a tisztességtelen, részrehajló eljárásokkal szemben.” (ABH 2011/3, 271.) Ugyanakkor a tárgyalás nyilvánossága az információszabadság szempontjából is garanciális jelentőségű. A nyilvános tárgyaláson és a határozat kihirdetésén azonban értelemszerűen az érdeklődők csak korlátozott száma lehet jelen. Ezért a bírósági határozatok megismerhetősége a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog egy – kiemelt jelentőségénél fogva – különösen fontos területének tekinthető. Az Alkotmány e két rendelkezésének együttes értelmezéséből az következik, hogy alkotmányos követelmény a bírósági határozatok megismerhetőségének biztosítása. E követelménynek azonban a Pp. 119. § (9) bekezdése nem tesz eleget.

Amennyiben olyan eljárásról van szó, amelyben a meghozott határozatnak csak egy része tekinthető minősített adatnak vagy olyan adatnak, melynek nyilvánossága törvény alapján jogszerűen korlátozható, a Pp. hivatkozott szakasza indokolatlanul korlátozó. Megkülönböztetett figyelmet érdemelnek azok az ügyek, amelyekben az eljárás tárgya az adat minősítésének, illetve titkosítása jogszerűségének bírósági vizsgálata. Amennyiben a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó adatot jogellenesen minősítették vagy titkosították, nincs ésszerű indok korlátozni a meghozott határozat nyilvánosságát. A nyilvánosság A. pont szerinti kizárása mellett folytatott eljárások során hozott határozatok, továbbá a minősített adatot vagy más törvényben meghatározott titkot tartalmazó határozat minősített adatnak/titoknak nem minősülő része megismerhetőségének kizárása tehát alkotmányellenes.

A nyilvánosság B., C. és E. pont szerinti esetekben történő kizárása mellett folytatott eljárások során hozott határozatok esetén nincs alkotmányos indoka a megismerhetőség teljes körű kizárásának. E körben a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos alapjogokra tekintettel csak az a törvényi szabályozás volna alkotmányos, mely a megismerhetőséget csak a természetes személyek azonosítását lehetővé tevő adatokra vonatkozóan zárna ki. A hatályos szabályozás értelmében azonban e határozatok személyes adatnak nem minősülő, közérdekű adattartama annak ellenére nem ismerhető meg, hogy ezek megismerhetővé tétele alapjogkorlátozást nem jelentene. A fent kifejtettek alapján megállapítható, hogy az alkotmányellenesség a nyilvánosság B., C. és E. pont szerinti kizárása mellett folytatott eljárások során hozott határozatok megismerhetőségének kizárása vonatkozásában is fennáll.

A nyilvánosság D. pont szerinti korlátozására (mely végső esetben akár a nyilvánosság kizárását is eredményezheti) kizárólag a hallgatóság viselkedése adhat okot. Ez az ok azonban semmilyen értékelhető okozati összefüggésben nem áll a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő joggal. Az ilyen ügyekben hozott határozatok megismerhetősége kapcsán a közérdekű adatok nyilvánosságához fűződő joggal szemben más alapjog – vagy akár csak ésszerű indok – nem hozható fel, így ebben a körben is nyilvánvalóan alkotmányellenes a jogkorlátozás.

Álláspontom szerint a Pp. 119. § (9) bekezdése az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe ütköző módon korlátozza az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében szabályozott, a közérdekű adatok megismeréséhez fűző jogot. Amint azt az Alkotmánybíróság már számos határozatában [pl. 34/1994 (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177.] kifejtette, a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapjog csak akkor korlátozható, ha a korlátozás más alapjog érvényesítése érdekében szükséges és az alapjog-korlátozás mértéke arányban áll az

elérendő céllal. Ezen alkotmányos követelmények a Pp. 119. § (9) bekezdése vonatkozásában nem teljesülnek.

A fent kifejtetteket alátámasztja az Alkotmánybíróság már idézett 873/B/2008. (2011. X. 28.) AB határozata, mely a bírósági határozatokról kimondja, azok „... adattartama egyrészt nem tartható teljes mértékben »titokban«, másrészt teljes körűen nem hozható nyilvánosságra sem. A törvényhozó feladata a közérdekű adatok és az ehhez való hozzáférés módjának meghatározása az Alkotmány 61. és 59 §-ai kölcsönös korlátaira tekintettel. A közérdekű adatok nyilvánosságával összefüggésben, figyelemmel kell lenni arra is, hogy – miként azt az Alkotmánybíróság egyik határozata tartalmazza – a »jogot« a bíróságok a saját értelmezésük szerint állapítják meg. A bírói hatalom, konkrét jogvitát eldöntő tevékenység során, a jogot alkalmazva azt értelmezi, sőt tovább is fejleszti, de ez a törvénynek, a jogszabályoknak való alárendeltségen nem változtat. A bírósági jogalkalmazás az adott jogvita eldöntésének, – különösen az elkerülhetetlen jogszabály-értelmezés – keretei között természetesen visel magán olyan jegyeket, melyeken keresztül tevékenysége – különösen a Legfelsőbb Bíróság esetében – a jogalkotás határán járhat. A jogértelmezésre azonban vagy az adott jogvitához kötődően, vagy a tartós jogalkalmazási gyakorlat egységének biztosítására irányulóan, ezek függvényében, ezek által feltételezeten és ezek keretei között kerül sor [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256]. Az így felfogott »jog« megismerhetősége nemcsak a közérdekű adatokhoz való hozzáférés állami biztosításának a kötelezettségéből, hanem a jogbiztonságból is eredő követelmény.”

A fentiek alapján kérem tehát a T. Alkotmánybíróságot a Pp. 119. § (9) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és e bekezdés megsemmisítésére.

Budapest, 2011. december „

